Flora: 40 jaar golfbaan in beeld! (10)

Pionierplanten

Toen 40 jaar geleden het golfbaanterrein werd omgezet van agrarische bestemming naar golfbaan, ontstond er een nul-situatie. In 2010 gold hetzelfde voor de uitbreidingen Oost en Noord. Door de intensieve grondbewerkingen was er nergens nog groen aanwezig, geen bomen (op de bospercelen, houtwallen en beukenlaan na), geen struiken, gras of kruidachtigen. Het terrein was een grote zandvlakte waarbinnen de holes werden ingezaaid met gras of werden voorzien van grasmatten.

Foto: 1985, van enige flora is geen sprake bij de aanleg en inrichting van het golfterrein. Ook geen bomen en struiken.

Binnen de altijd optredende ecologische successie, opeenvolging van gewassen, krijgen we al snel te maken met een vegetatie van pionierplanten, naast de stukken waar mengsels van bloemenzaden zijn uitgezaaid. Pioniersoorten vermeerderen zich snel, leven vaak kort (eenjarigen) en maken weer plaats voor opvolgers.

Foto's: Links en rechts een rijke grasvegetatie.

Foto: Rijke grasvegetatie Nijmeegsebaan 14 met enkele bloeiende kruidachtigen.

Na jaren van concurreren en aanpassen aan de bodemsituatie, het micro-klimaat, de waterhuishouding en voeding ter plaatse, vormt zich de meer blijvende flora binnen de rough op het golfterrein. Dit kan lokaal sterk verschillen met grassen, bloeiende planten en andere kruidachtigen. Het sortiment kan plaatselijk sterk verschillen. Hiermee treden er ook grote variaties op in bloemkleur en tijdstip van bloei.

Foto's: Door de grassen heen steeds meer bloeiende kruidachtigen waaronder het geel bloeiende Jacobs kruiskruid.

Deze kruidenvegetatie is van groot belang voor de biodiversiteit. Hoe rijker de vegetatiegemeenschappen op het golfterrein, hoe rijker het insectenleven en daarmee weer de aanwezigheid van dieren en vogels. Binnen de flora zijn ook specifieke waardplanten waar te nemen die noodzakelijk zijn voor bijhorende insecten. Vaak zijn het de rupsen van vlinders

die deze plantensoort als voedsel nodig hebben. Hier kunnen we denken aan de grote brandnetel x dagpauwoog, het Jacobs kruiskruid x sint-jakobsvlinder, schapenzuring en veldzuring x kleine vuurvlinder of klaversoorten x icarusblauwtje.

Foto's: Linksboven Jacobs kruiskruid en rechts de rups van de sint-jakobsvlinder.

Foto's: Linksboven veldzuring, waardplant voor de rupsen van de kleine vuurvlinder, rechts.

Foto's: Linksboven rode klaver als waardplant voor rupsen van het icarusblauwtje, rechts.

Veel planten zijn gastheer voor insecten als vlinders, bijen, wespen of kevers. Maar er is pas echt spraken van een waardplant als deze noodzakelijk is voor de ontwikkeling van het insect of vlinder.

Foto: Een rijke kruidenvegetatie in de rough op Oost 4.

Aangeplant zijn de bomen en struiken op het golfterrein, hierbij heeft de golfbaanarchitect keuzes gemaakt in het sortiment. Hierbij is rekening gehouden met de betekenis van de soort in het landschap en de ecologische structuur.
Door de jaren heen zijn er ook weer veel bomen verdwenen, dit door het vrij zetten van te sparen bomen of door sterfte, storm en ziekte. De blijvers zijn veelal beeldbepalend en passen in het eindbeeld dat de golfbaanarchitect voor ogen had. Bij de struiken en hagen geldt hetzelfde al zijn hier de functionele waarden voor het ecosysteem meer bepalend, waaronder voedselbron, nestplaats, rustplaats e.d. Bijna elke boom vormt een eigen habitat voor meerder soorten levende organismen, van schimmels tot vogels.

Foto: Jonge aanplant in 2009 van bomen op Noord 8.Hier nog gesteund door boompalen.

Foto: Beeldbepalend zijn de oude bomen (berken, eiken en beuken), in de houtwal op Oost 3, aangevuld met jonge aanplant in 2009.

Naast een typische eigen bloei en bloemvorm, kent elke boomsoort ook een eigen baststructuur. Onderdelen welke binnen het ecosysteem van groot belang zijn voor schimmels en insekten.

Foto's: Linksboven bloeiende zoete kers en rechts bloeiende robinia of acacia. Onder beeldbepalende bomen links tussen Nijmeegsebaan 15 en 17 en rechts tussen 18 en 15.

Foto's:Baststructuur van L naar R, berk, robinia-acacia, zoete kers en den of pijnboom.

Foto: De esdoorn tussen Nijmeegsebaan 7 en 3 werd in 2011 vrij gezet.

Foto: Ook beeldbepalend is deze solitaire den of pijnboom tussen Nijmeegsebaan 8 en 11.

Foto: Van grote ecologische waarde zijn de vele struiken op het golfterrein. Variatie in soorten voldoet aan de levensvoorwaarden voor een grote diversiteit aan levende organismen.

Foto's: Links de bloesem van de éénstijlige meidoorn, rechts vruchten van de Gelderse roos.

Foto: Opvallende struiken vormen de 's winters bloeiende gaspeldoorn op Noord 6.

Foto: Beeldbepalend zijn in het vroege voorjaar de bloeiende rododendrons.

Het Rijk van Nijmegen kent 4 bosgebieden van beperkte omvang, maar ecologisch en geologisch niet minder relevant. Bijzonder is het grootste bosperceel achter het clubhuis en Het Siepke. Hier liggen aaneengesloten het Stuwwalbos en het Bronnenbos, waarbinnen water uit de ondergrond en van de heuvelrug het stroompje van de Siep vult. Het zijn voor de fauna op Het Rijk belangrijke biotopen voor het natuurlijk evenwicht, waar schimmels, insekten, vogels en dieren rijk zijn vertegenwoordigd. De overige twee bospercelen zijn bekend als het Villabos en het bos tussen Noord 8 en Noord 9. Vier heel andere boomrijke biotopen welke vanuit flora en fauna belangrijk zijn om te vermelden zijn de beukenallee tussen Zuid 3 en Oost 9, een vroegere wandelweg van de Villa naar de Zevenheuvelenweg, en de openbare Postweg tussen Noord 2 en Zuid 2, het Villapad van de Postweg richting de Villa en in het verlengde daarvan het tussenpad van de Postweg naar de Nijmeegsebaan.

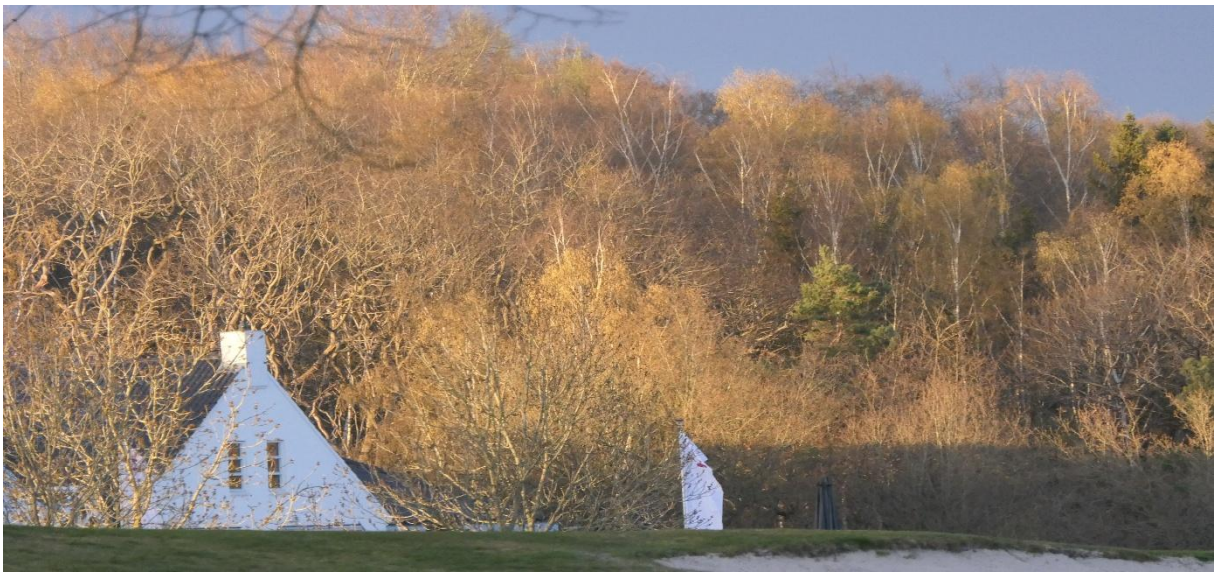

Foto: Achter het clubhuis liggen het Stuwwalbos en het Bronnenbos.

Foto's: Links het oude bospad achter Het Siepke, rechts nieuw werkpad greenkeepers Oost 3.
Foto onder: Verbindingspad clubhuis Zuid 1 en Oost 1, door het Stuwwalbos.

Foto: Bospad van Zuid 9 naar clubhuis door het Bronnenbos. Foto

Foto's: Links het Villabos en rechts het bos eind hole Noord 8.

Foto's: Links het tussenpad en rechts het Villapad, in elkaars verlengde liggend.

Foto: De openbare Postweg gelegen tussen Noord 2 en Zuid 2, een belangrijk biotoop.

Foto: In het voorjaar kleurt de baan wit door bloeiende krent, zoete kers, sleedoorn, meidoorn. Tussen Nijmeegsebaan holes 10 en 14.

Ook binnen de flora zijn de invloeden van de seizoenen duidelijk waarneembaar. Niet alleen springt de groei van de gewassen in het oog, ook de tijden van bloei en vruchtzetting, van bladontwikkeling en bladverlies. In het voorjaar is de baan wit gekleurd door bloeiende krenten, zoete kersen, meidoorn en sleedoor. In de zomer is het genieten van de rijk bloeiende rough met veel bloemvormen en kleuren.

Foto: Rijk aan wit bloeiende struiken, Nijmeegsebaan hole 11 en 12.

Foto's: Zomerbloeiende rough met o.a. grasklokje (links) en papaver (rechts).

Foto's: Herfstvruchten op het Rijk, links tamme kastanje, rechts kardinaalsmuts.

De herfst doet zijn intrede met rijk geschakeerde bladverkleuring bij bomen en struiken, maar ook door de vruchtzetting en zaadvorming. In het oog springend zijn dan ook de vruchtlichamen van diverse schimmels, de paddenstoelen zowel op de grond als in/op bomen en struiken.

Foto: Voor het vallen van de bladeren tonen veel bomen rijke geschakeerde herfstkleuren.

Foto's: Van groot belang zijn schimmels binnen het ecosysteem. Hier de vruchtlichamen, zichtbaar in de herfst, van de geschubde inktzwam (links) en de vliegenzwam (rechts).

Foto's: Anders gesteld is het met strenge winters of veel sneeuw. Dit kan zowel funest zijn voor flora elementen als een zege. Zo ook voor de fauna op Het Rijk. Hier L in 02/2006 en R in 02/2007.

Foto: De winter kan soms bij uitstek een moment zijn om van dit seizoen te genieten, zoals in 01/2009.

Door de jaren heen zijn er veel bomen verdwenen, zoals eerder gemeld door o.a. dunning, maar ook door ziekte of stormschade.

Foto: Uitgevoerde dunning tussen Zuid 1 en Zuid 2 in 2012.

Foto's: Bomen kunnen afsterven door schimmelaantasting, links de berkenzwam op berk in 2006, rechts reuzenzwam op beuk in de beukenlaan op Zuid 3, 2006.

Foto’s: Stormen kosten veel bomen het leven zoals hier in 2006 en 2007.

Kijk, luister en geniet!

Foto’s van Herman Berteler, die uit de jaren 80 zijn afkomstig van Willy Alferink (door Herman Berteler gedigitaliseerd).